

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain muuttamisesta (HE 74/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- valtiosihteeri Kari Salmi ja kehittämisspäällikkö Teemu Eriksson, sisäasiainministeriö
- ulosottojohtaja Timo Heikkinen, oikeusministeriö
- apulaispäällikkö Tero Kurenmaa, keskusrikospoliisi
- osastopäällikkö Ilkka Salmi, suojelupoliisi
- hallintopäällikkö Tapani Paavola, liikkuva poliisi
- maaherra Eino Siuruainen, Oulun lääninhallitus
- poliisikomentaja Jukka Riikonen, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- lääninpoliisijohtaja Kauko Aaltomaa, Etelä-Suomen lääninhallitus
- lääninpoliisijohtaja Pentti Saira, Lapin lääninhallitus
- lääninpoliisijohtaja Mikko Paatero, Länsi-Suomen lääninhallitus

- poliisipäällikkö Tapio Saarni, Lappeenrannan kihlakunnan poliisilaitos
- poliisipäällikkö Bo-Erik Hanses, Närpiön kihlakunnan poliisilaitos
- poliisipäällikkö Pekka Nykänen, Varkauden kihlakunnan poliisilaitos
- kaupunginhallituksen puheenjohtaja, poliisipäällikkö Antero Rytkölä, Ikaalisten kaupunki
- kaupunginjohtaja Antti Rantakokko, Kauhaajoen kaupunki
- varapuheenjohtaja, poliisipäällikkö Ossi Lähdesmäki, Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- poliisipäällikkö Jaakko Kares, Suomen Nismiesyhdistys ry
- puheenjohtaja Yrjö Suhonen, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
- hallituksen jäsen Kai Haatainen, Suomen Kansallinen Kivääriyhdistys NRA ry
- professori Olli Mäenpää
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Saamelaiskäräjät
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Palkansaajajärjestö Pardia ry
- Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettua lakia. Lakia ehdotetaan muutettavaksi lähinnä siten, että yhteistoimintaa paikallishallinnon toimintojen organisointimuotona tuetaan. Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös niin, että

toimivalta päättää kihlakunnanvirastojen palvelutoimistoista siirrettäisiin lääninhallituksilta sisäasiainministeriölle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valtion paikallishallinnon kokonaisuudistus on tullut voimaan 1.12.1996. Uudistuksella on pyritty yhtenäistämään valtion paikallishallintoa siten, että se rakentuu kihlakuntien varaan. Lain-säädäntöteknisesti hanke on toteutettu säätämälä ensin laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista (126/1992). Tämä valtion paikallishallinnon puitelaki on paljolti luonteeltaan kehittämislaki. Eri hallinnonaloilla — poliisi, syyttäjän toimi, ulosotto ja maistraatit — uudistus on varsinaisesti toteutettu erillisillä laeilla tai lainmuutoksilla.

Hallintovaliokunta on aiemmin käsitellyt kihlakuntahallintoa, siinä tapahtunutta kehitystä ja muutoksia kahdesta eri valtioneuvoston selonteosta antamissaan mietinnöissä (HaVM 6/2000 vp — VNS 1/1999 vp ja HaVM 2/2006 vp — VNS 2/2005 vp).

Kuluvan vuoden valtiopäivillä hallintovaliokunta on käsitellyt kolmea valtion paikallishallintoa koskettavaa erityislainsäädännön muuttamista tarkoittavaa hallituksen esitystä. Syyttäjän toimien hallinnon osalta valiokunta viittaa lakivaliokunnalle antamaansa lausuntoon (HaVL 38/2006 vp — HE 84/2006 vp) ja ulosoton hallinnon osalta lausuntoonsa HaVL 47/2006 vp (HE 83/2006 vp). Poliisin hallinnon osalta hallintovaliokunta on antanut mietintönsä 23.11.2006 (HaVM 24/2006 vp — HE 72/2006 vp).

Valtion paikallishallinnon puitelain merkitys on vähentynyt eri hallinnonalojen erityislakien säätämisen myötä. Kansalaisten palvelujen tur-

vaamisen kannalta keskeiset paikallishallintoa koskevat kannanotot sisältyvät edellä mainittuun mietintöön HaVM 24/2006 vp.

Hallintovaliokunnan mietinnössä HaVM 24/2006 vp todetaan, että poliisilaitosten ja kihlakuntien määrä on tällä hetkellä 90. Kihlakuntien määrään ei tässä yhteydessä puututa. Vaikka jokaisessa kihlakunnassa ei olisikaan omaa poliisipäällikköä, on kaikissa kihlakunnissa oltava asianmukaiset poliisin palvelut.

Hallintovaliokunnan mietintöön HaVM 24/2006 vp sisältyvään lakiehdotukseen poliisihallintolain (110/1992) muuttamiseksi valiokunta on ottanut nimenomaisen säännöksen, jonka mukaan poliisin ylijohdon tehtävänä on vastata poliisin tehtäviin liittyvien kansalaisten palvelujen tasapuolisesta saatavuudesta ja laadusta maan eri osissa. Tämäkin tukee hallintonselonteen sitä linjausta, että palvelujen turvaamiseksi paikallishallinnon toimipaikkoja koskeva varsinaisen päätöksenteko on ministeriötasolla (VNS 2/2005 vp — HaVM 2/2006 vp).

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Esko Kurvinen /kok
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Lauri Kähkönen /sd
jäs.	Janina Andersson /vihr	Heli Paasio /sd
	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Satu Taiveaho /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Tapani Tölli /kesk
	Lasse Hautala /kesk	Ahti Vielma /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Tuula Väättäin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.